

Павлишин О. В. – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9444-4734>;

Савойська С. В. – докторант кафедри теорії та історії політичної науки Львівського національного університету імені Івана Франка, м. Львів
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5728-0686>

Національне врядування як основа побудови нової моделі мовної політики в сучасних умовах

Мета статті – проаналізувати національне врядування як основу для розбудови моделі мовної політики на новій інституційній базі, яка трансформується, якщо на зміну одним політичним елітам до влади приходять інші. **Методологічну основу** статті становить сукупність філософських, філософсько-правових і загальнонаукових методів, серед яких визначальними є діалектичний, логічний, історичний, системний, структурно-функціональний, а також діяльнісний, інституціональний, семіотичний та інші міждисциплінарні підходи. **Наукова новизна.** Аргументовано позицію, згідно з якою національне врядування матиме конструктивну основу для розбудови моделі мовної політики лише за умови функціонування в незалежній демократичній державі та розвитку на новій інституційній базі, коли різні політичні інституції матимуть можливість конкурувати та змагатися між собою не лише під час виборів, а й у повсякденному політичному житті. З огляду на зазначене, досліджено конструктивні дії комуністичних і національно-демократичних політичних сил, які в кінці 1989 – на початку 90-х років ХХ століття спільними зусиллями ухвалили декілька законодавчих актів, серед яких Закон УРСР «Про мови в Українській РСР», у якому українську мову проголошено державною; Декларація про державний суверенітет, без якої не було б проголошено Акт про незалежність України, а також схарактеризовано Всеукраїнський референдум, під час якого було обрано Президента Незалежної України. **Висновки.** Деструктивними наслідками урядування проросійськи налаштованих політиків в Україні є ухвалення ними таких законів, як: «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин»; «Про засади державної мовної політики», які посилюють розкол української спільноти й держави на регіональному, мовно-політичному та інших рівнях. Це суперечить національним інтересам сучасної України, загрожує її незалежності та розбудові моделі мовної політики на новій інституційній базі. Щоб розв'язати зазначену проблему, слід активізувати розробку окреслених напрямів дослідження, представників національно-демократичних політичних сил, політологів, учених-правознавців і самих суб'єктів політики.

Ключові слова: національне врядування; незалежна держава; політичні мережі; моделі мовної політики; нова інституційна база.

Вступ

Модель мовної політики може оновлюватися та розбудовуватися в державі завдяки ефективному урядуванню та новій інституційній базі, яка в Україні почала формуватися за доби перебудови М. Горбачова (1985–1990), підґрунтям якої були: політичні та громадські організації, які відроджувалися; Закон УРСР «Про мови в Українській РСР», який проголосив українську мову державною; Декларація про державний суверенітет й Акт про схвалення незалежності; Конституція України (ст. 10), яка затвердила цей статус за українською мовою; Концепція державної мовної політики 2010 року, у якій проголошено, що «громадяни України, незалежно від етнічного походження, переконань та займаної посади, повинні володіти українською мовою як мовою свого громадянства та розуміти її в обсязі, достатньому для спілкування, що є неодмінною умовою набуття громадянства України»; Конституційний Суд України, який 1999 та 2000 року захистив державний статус української мови та змусив

державних керманічів нею послуговуватися під час виконання службових зобов'язань, а також використовувати її в освіті, у діловій та інших сферах і галузях суспільно-політичного життя (Kostytskyi, Kaminska, & Kushakova-Kostytska, 2019); Закон України «Про забезпечення української мови як державної», який поширив функціонування української мови в освіті, ЗМІ, тобто там, де раніше панувала лише російська мова; Комісія з мовного контролю, яка має розглядати скарги за порушення мовного законодавства владою, індивідами, спільнотою, політиками тощо.

Мета і завдання дослідження

Мета статті – проаналізувати, за яких умов національне врядування може бути конструктивною основою для розбудови моделі мовної політики на новій інституційній базі, а також визначити шляхи його формування та розвитку в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу

Національне урядування як поняття та політико-правовий феномен (власне, як і національна держава, національні інтереси, національні цінності тощо) має філософську основу, позаяк науковці, політики, політологи, політичні експерти й інші фахівці переважно розуміють його по-різному через те, що в кожному випадку воно має власне окреме смислове навантаження. Тобто, комуністичні, соціалістичні, соціал-демократичні та інші «ліві» політичні сили це поняття розуміють по-своєму, а національно-демократичні та націоналістичні політичні інституції – по-іншому.

На нашу думку, основою формування та розвитку національного урядування є незалежна держава, державна/офіційна та інша мова, яка перебуває, як вважали античні мислителі, в основі комунікації (Martenko, & Pavlyshyn, 2019), а також політики, герб, гімн, прапор, культура, національні звичаї, традиції, культура, цінності, міжнаціональний мир, національна злагода, розсудливість, справедливість (Pavlyshyn, 2017; Pavlyshyn, & Vasiuta, 2020, p. 40-47) тощо.

В Україні в основі ефективного національного урядування має бути незалежна Українська держава, демократія, українська мова в статусі державної інституції, українська література, освіта, культура, наука, національні інтереси й цінності тощо. У політичній науці зазначену проблему порушували такі науковці: І. Балашенко, О. Дьоміна, І. Кресіна, Н. Лазарович, М. Михальченко, В. Смолянчук, В. Солдатенко, О. Трибушний та багатьох інших учених, які зауважили, що в колонізованій державі національні інститути й урядування діють підпільно та локально. Тож сформована байдужість в українській спільноті до національних цінностей, на слушну думку О. Дьоміної, викликана тим, що її «етнічні землі протягом тривалого часу входили до складу декількох державних утворень» (Domina, 2015), наприклад, у XVI – першій половині XVII століття українські землі входили до складу Речі Посполитої, державні інститути якої забороняли використовувати українську мову в усіх сферах і галузях суспільно-політичного життя. Щоб зберегти рідну мову та культуру українців від ополячення й окатоличення, товариство католицьких священників відкривало на території України братські школи (XVI–XVII ст.), де мали можливість навчатися та отримувати освіту рідною мовою бідні й сироти. Такою діяльністю займався Петро Могила, який заснував Києво-Могилянський колегіум, князі Острозькі (Острозька академія) та інші видатні особи, які у XIX та XX століттях відроджували українську історію, мову та культуру українців. Інститути, які є основою розбудови моделі мовної політики, було модернізовано за

доби Центральної Ради, Української Держави гетьмана П. Скоропадського, «українізації», а також діяльності шістдесятників і дисидентів та в період проголошення України незалежною державою. Тему національної мовної політики, яка у 20-х роках XX століття розвивалася на новій інституційній базі, окреслює у своїй праці «У пошуках соціальної і національної гармонії (ескізи до історії українського комунізму)» В. Солдатенко, який зазначає, що на тлі загальних досягнень «українізації» в кінці 20-х років у галузі освіти відбулися суттєві зрушення (Soldatenko, 2006). Для національного відродження у цей період було знайдено, на слушну думку О. Дьоміної, соціокультурні, історико-цивілізаційні образи та категорії, які мали потенціал політичного та морального єднання нації. Тобто важливим завданням сучасного українського суспільства, яке спирається на національне підґрунтя розвитку освіти й культури, є, як вважає дослідниця, виховання людини з активною, ціннісно-орієнтованою та культурно-творчою позицією, яка здатна відстоювати інтереси нації (Domina, 2015). Національні інтереси України, на думку В. Смолянчука, «неоднаково (критично, а в дечому навіть вороже) сприймають, наприклад, у Львові, Донецьку, Сімферополі, позаяк політики, які репрезентують проросійські налаштовані регіональні інституції, переконують власну аудиторію у «недосконалої», «неправильності», «шкідливості», а то й у «смертельній небезпеці» захищати усе національне (Smolianiuk, 2009). У цьому сенсі національні інтереси українців полягають у розвитку української мови та культури, що сприяє об'єднанню українського народу та спрямуванню на захист і розбудову Української держави; збереженні державної незалежності, цілісності якої захищають національні інститути; становленні національної ідентичності, яка в Радянській Україні, на слушну думку Н. Лазарович, «ускладнювалася довготривалими спробами викорінення цінностей та ідей, пригніченням національної свідомості та нищенням історичної пам'яті й національних здобутків шляхом створення монолітної «радянської» ідентичності» (Lazarovych, 2019). З огляду на зазначене, національну ідею, яка полягає в збереженні державної незалежності та в розвитку української мови й культури, варто розуміти як «національну мрію та національну програму дій, для реалізації яких, – на слушну думку М. Михальченка, – потрібні національні освіта, наука, лідери» (Mukhalchenko, 2005).

Зміна інститутів і діяльність національного урядування залежать від державної та політичної ідеології. Наприклад, на зміну авторитарним інститутам, які функціонували в колишньому та вже неіснуючому СРСР, у незалежній Україні та в багатьох інших державах пострадянського простору постали нові національно-демократичні

інститути. Варто зазначити, що національні інститути функціонують ефективно лише в незалежній державі, про що йдеться в колективній праці «Національна держава: національний і наднаціональний виміри» за редакцією Ю. Римаренка та в науковому дослідженні І. Трояна «Національна держава в сучасній системі міжнародних відносин», де зазначено, що такими новими інститутами у добу перебудови та на початку 90-х років ХХ століття були Гельсінська спілка, Наукове товариство ім. Т. Шевченка, Товариство Лева, Рух за незалежність та інші. Ці інститути, як наголошує І. Лопушинський, позитивно вплинули на наскрізне застосування та поширення української мови, мов етнічних меншин у навчально-виховному процесі закладів освіти всіх рівнів незалежно від типу та форм власності (Lopushynskiy, 2008). Ці та інші офіційні інститути формують уявлення спільноти про історичне минуле українського народу та вплив суб'єктів політики на «перебудову», яка здійснювалася індивідами, групами, спільнотами та національно-демократичними політичними силами. Тому мовне питання у добу «перебудови» стрімко політизувалося, широко використовувалося, на думку Ю. Смольнікова, у політичних цілях як прихильниками, так і противниками незалежності (Smolnikov, 2005). «Перебудова» М. Горбачова створила умови для легалізації національно-демократичних політичних інститутів, які були тією підставою, на якій базувалася і народжувалася конструктивна модель мовної політики, що відкрила шляхи для проголошення незалежності на демократичній основі та надання українській мові статусу державної в Україні, оскільки мова, як вважають В. Горбатенко й І. Кресіна, є «гарантією національної безпеки, територіальної цілісності, національної свідомості та історичної пам'яті, адже з мови розпочинається елементарне взаєморозуміння між людьми, яке переростає на рівень спілкування держави зі своїми громадянами» (Kresina, & Horbatenko, 2008). Статус української мови як державної інституції набув вагомого значення в період проголошення Української держави незалежною, що дало українському народу й державним інститутам можливість здійснювати національну політику та впроваджувати її в усіх сферах і галузях суспільно-політичного життя, зокрема в освіті, формувати національну державу на зразок розвинених європейських демократій. Для цього в 90-х роках ХХ століття відкривалися українознавчі кафедри та спецфакультети, які готували потрібних фахівців і поширювали комунікації українською мовою. Усе це потребувало національної мовної політики та урядування, а також солідарності українського політикуму, яка спостерігалася під час ухвалення Закону УРСР «Про мови в Українській РСР», проголошення української мови державною,

затвердження цього статусу Конституцією України, а також під час голосування депутатами Верховної Ради України за закон, який дозволив внести зміни до назви УПЦ МП у зв'язку з проголошенням Православної церкви України (ПЦУ) та надання їй Томосу Вселенським Патріархом. Про важливість української мови як державної інституції йдеться в дослідженні І. Кресіної та В. Горбатенка, які зазначають, що «державна мова є консолідуючим фактором, нашим спільним національним багатством, а підтримка та розвиток мов національних меншин є культурним збагаченням суспільства» (Kresina i Gorbatenko, 2008).

На формування моделі мовної політики на національно-демократичній інституційній основі вплинули історичні, національно-демократичні та інші зміни, які відбулися в Україні в кінці 80-х – на початку 90-х років ХХ століття. У незалежній Українській державі новими формальними та неформальними інститутами є Президент, Верховний та Конституційний суди, синьо-жовтий прапор, тризуб, гімн (Yaroshenko, & Prysiazhenko, 2014), українська мова як державна інституція, звичаї, традиції, культура, які є підґрунтям розбудови політичних мереж моделі мовної політики. Тож українська мова, на слухну думку І. Балащенко, – це символ української політичної нації, державний інститут та основний засіб спілкування українського народу, який «несе у собі історичну пам'ять нації, наповнюючи мовний простір, який є інтегральним фактором розвитку національної культури» (Balashenko, 2004). Так державні, місцеві, партійні, громадські інституції, підприємства й установи створюють необхідні умови для вивчення української мови та поглибленого опанування нею, що, як вважає О. Трибушний, «має стати, життєвою потребою кожного громадянина, а також невід'ємною складовою патріотизму» (Trybushnyi, 1997).

На початку 90-х років ХХ століття внутрішньодержавною загрозою для національного урядування та оновлення моделі мовної політики на новій інституційній базі були комуністи, які залишалися при владі до наступних парламентських виборів, а зовнішньою – Росія, суб'єкти державних інститутів якої, на думку І. Кресіної, тлумачать існування Української держави, як «проекцію Москви, загрозу новітній Російській імперії та велику небезпеку для всієї Євразії, яка може легко спровокувати збройний конфлікт» (Kresina, 1998). Спираючись на імперські інтереси й амбіції, сучасна Росія на території пострадянських республік формує політичні мережі моделі мовної політики, суб'єкти політичних інститутів якої «здатні перетворювати російську мову на ефективне знаряддя для свого зміцнення, що призводить у цих державах до мовно-політичного протистояння та захисту національних інтересів, що варто

розуміти як територіальну цілісність, суверенітет, духовні та інші цінності народу, його потреби, гідний розвиток та життя». Цими мовно-політичними проблемами, які стосуються створення самодостатнього духовного простору та повноцінного національно-культурного буття, має перейматися державна інституція з мовної політики. Становлення нових інститутів національної мовної політики та їх вплив на розбудову моделі відбулося під час «Помаранчевої» революції та «Революції гідності», а також російської анексії Автономної Республіки Крим та війни на Сході України. Усе це, на думку І. Танчин, суттєво впливає на зміни в національному самоусвідомленні великої частини громадян України, а російська війна в Україні стала вирішальним фактором, який принципово змінив критерії української ідентичності (Tanchyn, & Lutsyshyn, 2016).

Причиною стагнації та навіть регресу національного урядування у сфері національної мовної політики, в період, коли при владі були проросійськи налаштовані політики, міг бути навіть найобережніший крок у бік розширення функціонування української мови. Тому ухвалені Верховною Радою законодавчі акти є підґрунтям тієї чи іншої політичної мережі моделі, позаяк вони по-різному впливають на її формування: одні з них її розбудовують на національному ґрунті, інші, проросійськи налаштовані інститути, це гальмують. Спираючись на зазначене, варто зауважити, що, на думку науковців, політиків, політологів й експертів, Україна незалежною ще не стала, адже за свою самостійність, право ефективно та вільно здійснювати національну мовну політику та формувати модель без втручань зовні, за право бути незалежною від Росії як у політичному, так і мовно-культурному розумінні Україна бореться ще й досі.

Важливою основою для національного урядування є міжнаціональний мир, національна злагода та розсудливість. «Національна злагода – це основа політичної та соціальної стабільності українського суспільства, сприятливий політичний клімат для успішного вирішення суспільно-політичних суперечностей» (Кугушенко, 1994). Утім, мовна політика національно-демократичних інститутів може бути успішною, якщо вона базуватиметься на конструктивних політичних комунікаціях, складовою яких є національний діалог і дискурс, які мають відбуватися між владою та народом, громадянським суспільством і державою. Мовна політика національних інститутів ґрунтується на національних символах, які використовуються задля збереження Української держави, її незалежності та соборності; захисту, ефективного розвитку та поширення української мови та культури; ефективної політики, яку

спрямовано на створення сприятливих умов для розв'язання мовно-політичних проблем. Важливим підґрунтям розбудови моделі мовної політики на національній основі є етнічна, політична та національна культури. Тож стратегічною метою української спільноти має бути її об'єднання навколо української етнічної нації, культури та мови, яка, як французька у Франції та німецька у ФРН, має залишатися єдиною офіційною/державною мовою в Україні. Для цього потрібно, на думку В. Андрущенко, «запроваджувати відповідні українськомовні лекторії в школах, круглі столи на телебаченні, створювати своєрідні майданчики, де б викладачі й політики мали можливість переконувати, що знати українську мову та хоча б одну з іноземних мов – престижно. Крім того, зі знання державної мови починається кар'єрне зростання особистості, позаяк мова – це загальна культура людини та її велика перспектива» (Andrushchenko, 2004).

Наукова новизна

Наукова новизна полягає в обґрунтуванні моделі мовної політики, конструктивною основою якої є національне урядування, яке ґрунтується на новій інституційній базі, національній мові, яка є державною інституцією, національних інтересах і національних цінностях, якими є незалежність, демократія, свобода, соборність, розвиток, добробут, справедливість тощо. Важливість розвитку основ національного урядування, їх значення для збереження незалежності держави та розбудови моделі мовної політики намагаються визначити у своїх дослідженнях науковці, спираючись на різні інституціональні підходи (Savoiska, 2020).

Висновки

Підсумовуючи, слід зазначити, що національне урядування та мовна політика нових інститутів позитивно вплинули на розбудову моделі, завдяки яким на початку 90-х років ХХ століття українізувалися ділова, наукова, законотворча, книговидавнича, інформаційно-комунікаційна, освітня, культурна, духовна та інші сфери й галузі суспільно-політичного життя Української незалежної держави. У цьому сенсі національна політика є конструктивною основою розвитку моделі мовної політики, яку формує українська нація, що зберегла українську мову, проголосила її державною та поширила в усіх сферах і галузях суспільно-політичного життя; зберегла Українську державу, відновила її діяльність у статусі незалежної та модернізувала всі сфери та галузі суспільно-політичного життя; формує національну свідомість у молодого покоління українців, ідентичність, національну

ідею, національні інтереси та патріотизм. Для ефективності національної політики було б доцільним, щоб вітчизняні політики розвивали модель на підставі національних інтересів і цінностей; надавали можливість українській спільноті впливати на процес ухвалення рішень і підвищувати поінформованість; залучали до дискусії широкі верстви населення, аби налагодити діалог і порозуміння; враховували

думки громадян і політичних опонентів у процесі обговорення та ухвалення мовних законопроектів; забезпечували українську спільноту правдивою інформацією та вчасно інформували про дії влади як всередині держави, так і на міждержавному рівні; захищали український народ від інформаційного тиску, а також нав'язливої та переважно некоректної реклами, яка негативно впливає на психіку та здоров'я українського суспільства.

REFERENCES

- Andrushchenko, V. (2004). *Rozdumy pro osvitu: statyi, narysy, interv'iu [Reflections on education: Articles, essays, interviews]*. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
- Balashenko, I. (2004). *Movnyi prostir v konteksti mizhnatsionalnykh vidnosyn [Language space in the context of interethnic relations]. Extended abstract of candidate's thesis*. Odessa [in Ukrainian].
- Domina, O. (2015). *Aksiologichni osnovy natsionalnoi idei [Axiological foundations of the national idea]. Hileia, Gilea, 93, 201-205 [in Ukrainian]*.
- Kostytskiy, M., Kaminska, N., & Kushakova-Kostytska, N. (2019). *Perspektyvy vdoskonalennia diialnosti Konstytutsiinoho sudu Ukrainy v umovakh suchasnykh sotsialnykh transformatsii [Prospects for improving the activities of the Constitutional Court of Ukraine in modern social transformations]. ScienceRise, 3(9), 4-11. doi: <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2019.180113> [in Ukrainian]*.
- Kresina, I. (1998). *Ukrainska natsionalna svidomist i suchasni politychni protsesy: (Etnopolitychnyy analiz) [Ukrainian national consciousness and modern political processes: (Ethnopolitical analysis)]*. Kyiv: Vyshcha shk. [in Ukrainian].
- Kresina, I., & Horbatenko, V. (2008). *Osnovni napriamy pravovoho rehuliuвання movnoi polityky [The main directions of legal regulation of language policy. Movna sytuatsiya v Ukrayini: mizh konfliktom i konsensusom, Language situation in Ukraine: between conflict and consensus, 335-343 [in Ukrainian]*.
- Kyrychenko, V. (1994). *Zlakhoda y rozsudyvist nam na rodu napysani [Harmony and prudence are written for us in the family]. Viche, Chamber, 4(25), 89-97 [in Ukrainian]*.
- Lazarovych, N. (2019). *Kryza sotsiokulturnoi identychnosti v suchasnomu ukrainskomu suspilstvi [Socio-cultural identity crisis in modern Ukrainian society]. Molodyi vchenyi, Young Scientist, 10(74), 34-39. doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-8> [in Ukrainian]*.
- Lopushynskiy, I. (2008). *Formuvannya ta realizatsiia derzhavnoi movnoi polityky v haluzi osvity Ukrainy [Formation and implementation of state language policy in the field of education of Ukraine]. Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
- Martenko, O., & Pavlyshyn, O. (2019). *Vzaiemozviazok myslennia, svidomosti ta movy v kontseptsiiakh antychnykh mysliteliv [The relationship of thinking, consciousness and language in the concepts of ancient thinkers]. Yurydychna psykholohiia, Legal psychology, 2(25), 31-37. doi: <https://doi.org/10.33270/03192502.31> [in Ukrainian]*.
- Mykhalchenko, M. (2005). *Ukrainska natsionalna idea yak rehuliatyvna syla v zahalnoderzhavnomu i rehionalnomu masshtabakh [Ukrainian national idea as a regulatory force on a national and regional scale]. Rehionalni versii ukrainskoi natsionalnoi idei: spilne i vidminne, Regional versions of the Ukrainian national idea: common and different, 9-34 [in Ukrainian]*.
- Pavlyshyn, O.V. (2017). *Pravova realnist yak znakova systema [Legal reality as a system of signes]*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
- Pavlyshyn, O.V., & Vasiuta, Yu.V. (2020). *Spravedlyvist yak element idei prava ta yii mistse v systemi pravovykh tsinnosti [Justice as a Part of the Idea of Law and its Place in the System of Legal Values]. Filosofski ta metodologichni problemy prava, Philosophical and methodological problems of law, 2(20), 40-47. doi: <https://doi.org/10.33270/02202002.40> [in Ukrainian]*.
- Savoiska, S. (2020). *Osnovni naukovy pidkhody shchodo osmyslennia modeli movnoi polityky yak politolohichnoho kontseptu [Basic scientific approaches to understanding the model of language policy as a political science concept]. Visnyk Donets'koho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stusa, Bulletin of Vasyl Stus Donetsk National University, 5, 28-39. doi: [10.31558/2617-0248.2020.5.5](https://doi.org/10.31558/2617-0248.2020.5.5) [in Ukrainian]*.
- Smolnikov, Yu. (2005). *Problema vidrozhennia ukrainskoi movy ta istorychnoi pamiaty v Ukraini (dr. pol. 80-kh - poch. 90-kh rr. XX st.). Teoretychnyi analiz [The problem of revival of the Ukrainian language and historical memory in Ukraine (second half of the 80s - early 90s of the twentieth century). Theoretical analysis]. Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
- Smolianiuk, V. (2009). *Natsionalni interesy Ukrainy yak osnova suspilnoi samoidentyfikatsii [National interests of Ukraine as a basis of social self-identification] Problemy samoidentyfikatsiyi suchasnoho ukrainskoho suspilstva: politychni, ekonomichni, sotsialni ta kulturni aspekty, Problems of self-identification of modern Ukrainian society: political, economic, social and cultural aspects: Proceedings of the Scientific and Practical Conference (pp. 42-47)*. Kyiv: Nats. akad. uriaduvannya [in Ukrainian].

- Soldatenko, V. (2006). *U poshukakh sotsialnoi i natsionalnoi harmonii (eskizy do istorii ukraïnskoho komunizmu) [In search of social and national harmony (sketches to the history of Ukrainian communism)]*. Kyiv: Svitohliad [in Ukrainian].
- Tanchyn, I., & Lutsyshyn, H. (2016). Ukrainski pravi radykalni partii pislia Revoliutsii hidnosti [Ukrainian right-wing radical parties after the Revolution of Dignity]. *Humanitarne bachennia, Humanitarian vision*, 2(2), 43-48. doi: <https://doi.org/10.23939/shv2016.02.043> [in Ukrainian].
- Trybushnyi, O. (1997). Movna polityka v Ukraini: problemy i priorytety [Language policy in Ukraine: problems and priorities]. *Viche, Chamber*, 9(66), 99-107 [in Ukrainian].
- Yaroshenko, V., & Prysiazhnenko, I. (2014). Symvolichna polityka ta symvoly v informatsiino-komunikatyvnomu prostori: aspekty vplyvu [Symbolic politics and symbols in the information and communication space: aspects of influence]. *Naukovi pratsi, Scientific works*, 236(248), 28-33 [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Андрущенко В. Роздуми про освіту: статті, нариси, інтерв'ю. Київ : Знання України, 2004. 737 с.
- Балашенко І. Мовний простір в контексті міжнаціональних відносин : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03. Одеса, 2004. 19 с.
- Дьоміна О. Аксиологічні основи національної ідеї. *Гілея*. 2015. Вип. 93. С. 201–205.
- Костицький М., Камінська Н., Кушакова-Костицька Н. Перспективи вдосконалення діяльності Конституційного суду України в умовах сучасних соціальних трансформацій. *ScienceRise*. 2019. № 3 (9). С. 4–11. doi: <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2019.180113>.
- Кресіна І. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: (Етнополітичний аналіз) : монографія. Київ : Вища шк., 1998. 392 с.
- Кресіна І., Горбатенко В. Основні напрями правового регулювання мовної політики. *Мовна ситуація в Україні: між конфліктом і консенсусом*. 2008. С. 335–343.
- Кириченко В. Злагода й розсудливість нам на роду написані. *Віче*. 1994. № 4 (25). С. 89–97.
- Лазарович Н. Криза соціокультурної ідентичності в сучасному українському суспільстві. *Молодий вчений*. 2019. № 10 (74). С. 34–39. doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-8>.
- Лопушинський І. Формування та реалізація державної мовної політики в галузі освіти України : автореф. дис. ... д-ра політ. наук : 25.00.02. Київ, 2008. 30 с.
- Мартенко О., Павлишин О. Взаємозв'язок мислення, свідомості та мови в концепціях античних мислителів. *Юридична психологія*. 2019. № 2 (25). С. 31–37. doi: <https://doi.org/10.33270/03192502.31>.
- Михальченко М. Українська національна ідея як регулятивна сила в загальнодержавному і регіональному масштабах. *Регіональні версії української національної ідеї: спільне і відмінне*. 2005. С. 9–34.
- Павлишин О. В. Правова реальність як знакова система : монографія. Харків : Право, 2017. 336 с.
- Павлишин О. В., Васюта Ю. В. Справедливість як елемент ідеї права та її місце в системі правових цінностей. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2020. № 2. С. 40–47. doi: <https://doi.org/10.33270/02202002.40>.
- Савойська С. Основні наукові підходи щодо осмислення моделі мовної політики як політологічного концепту. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2020. № 5. С. 28–39. (Серія «Політичні науки»). doi: [10.31558/2617-0248.2020.5.5](https://doi.org/10.31558/2617-0248.2020.5.5).
- Смольніков Ю. Проблема відродження української мови та історичної пам'яті в Україні (др. пол. 80-х – поч. 90-х рр. XX ст.). Теоретичний аналіз : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01. Київ, 2005. 23 с.
- Смолянук В. Національні інтереси України як основа суспільної само ідентифікації. *Проблеми самоідентифікації сучасного українського суспільства: політичні, економічні, соціальні та культурні аспекти* : матеріали наук.-практ. конф. Київ : Нац. акад. урядування, 2009. С. 42–47.
- Солдатенко В. У пошуках соціальної і національної гармонії (ескізи до історії українського комунізму). Київ : Світгляд, 2006. 435 с.
- Танчин І., Луцишин Г. Українські праві радикальні партії після Революції гідності. *Гуманітарне бачення*. 2016. Вип. 2. № 2. С. 43–48. doi: <https://doi.org/10.23939/shv2016.02.043>.
- Трибушний О. Мовна політика в Україні: проблеми і пріоритети. *Віче*. 1997. № 9 (66). С. 99–107.
- Ярошенко В., Присяжненко І. Символічна політика та символи в інформаційно-комунікативному просторі: аспекти впливу. *Наукові праці*. 2014. Вип. 236. Т. 248. С. 28–33.

Стаття надійшла до редколегії 18.03.2021

Pavlyshyn O. – Doctor of Law, Associate Professor, Professor of the Department of Philosophy of Law and Legal Logic of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9444-4734>;

Savoiska S. – Doctoral Student of the Department of Theory and History of Political Science of the Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5728-0686>

National Governance as a Basis for Developing a New Language Policy Model in Modern Conditions

The purpose of the article is to analyze national governance as a basis for building a model of language policy on a new institutional framework, which changes if some political elites are replaced by others. The methodological basis of the article is a set of philosophical, philosophical and legal and general scientific methods. Determinants are dialectical, logical, historical, systemic, structural and functional methods, as well as activity, institutional, semiotic and other interdisciplinary approaches. Scientific novelty. The position is argued that national government will have a constructive basis for building a model of language policy only if it operates in an independent democracy and develops on a new institutional framework, when different political institutions will be able to compete and compete with each other not only in elections, but also in everyday political life. In this regard, the constructive actions of communist, on the one hand, and national-democratic political forces – on the other, which in the late 1989 – early 1990s jointly adopted several pieces of legislation, including the law «On languages in the Ukrainian SSR», which declared the Ukrainian language the state language; Declaration of State Sovereignty, without which the Act of Independence of Ukraine would not have been proclaimed; All-Ukrainian referendum, during which the President of independent Ukraine was elected. Conclusions. The destructive consequences of the government of pro-Russian politicians in Ukraine are the adoption of such laws as: «On ratification of the European Charter for Regional or Minority Languages»; «On the principles of state language policy», which intensified the division of the Ukrainian community and the state at the regional, linguistic and political and other levels. This contradicts the national interests of modern Ukraine, threatens its independence and the development of a model of language policy on a new institutional basis. To solve this problem, it is necessary to intensify the development of the outlined areas of research, to attract the attention of representatives of national democratic political forces, political scientists, legal scholars and policy makers.

Keywords: national government; independent state; political networks; language policy models; new institutional framework.